

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра фінансів

ДИПЛОМНА РОБОТА

ОР – бакалавр

на тему: **«Ділова активність підприємства та шляхи її зростання»**

Виконала: студентка II курсу, групи ФБСст(з)-21

спеціальності:

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Зінкевич Ольга Андріївна

Керівник: д.е.н., професор, професор кафедри

фінансів

Щур Р.І.

Рецензент: к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і

оподаткування

Шкроміда В.В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ	5
1.1. Економічна сутність ділової активності підприємства	5
1.2. Особливості механізму управління діловою активністю підприємства.....	9
1.3. Методичні підходи аналізу ділової активності підприємства.	Error!
Bookmark not defined.	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ КП «СЕРВІС ПАРКУВАННЯ»	Error! Bookmark not defined.
2.1. Загальна характеристика діяльності КП «Сервіс Паркування»... ..	Error!
Bookmark not defined.	
2.2. Аналіз фінансово-економічного стану підприємства КП «Сервіс Паркування».	Error! Bookmark not defined.
2.3. Оцінка ефективності ділової активності підприємства.....	Error!
Bookmark not defined.	
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ	Error! Bookmark not defined.
3.1. Заходи щодо підвищення ділової активності підприємств	Error!
Bookmark not defined.	
3.2. Розробка оптимально моделі управління діловою активністю підприємства.....	Error! Bookmark not defined.
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	Error! Bookmark not defined.
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Важливим завданням забезпечення ефективності діяльності підприємства є забезпечення ділової активності та забезпечення сталості його розвитку в конкурентному середовищі. Проте виконання цього завдання ускладнюється нестабільністю бізнес-середовища та недостатньою підготовленістю суб'єктів господарювання до здійснення цього виду управлінської діяльності.

Таким чином, нерозвиненість взаємодії складових системи забезпечення ділової активності підприємств характеризується такими ознаками: відсутність досвіду практичного застосування ефективних інструментів, нераціональне використання наявних ресурсів підприємств та неузгодженість спектр послуг з урахуванням вимог сучасного ринку послуг із сертифікації та метрології. Тому актуалізується важливість оцінки ділової активності підприємства та напрямів її вдосконалення.

Основи досліджень ефективності управління діловою активністю були закладені відомими вітчизняними вченими: Антипенко С. Ю., Білик М. С., Гарасюк О.А., Гуменюк М.М., Загородній А. Г., Зінченко А.В., Кіндрацька Г. І., Коваленко Л.О., Мних Є. В., Ремньова Л.М., Цал- Цалко Ю.С., Шеремет А. Д. та інші. Незважаючи на наявність окремих досліджень, тема оцінки ділової активності підприємства та напрямів її вдосконалення недостатньо висвітлена у всій вітчизняній науковій літературі.

Метою роботи є дослідження теоретичних, методичних та практичних аспектів підвищення ділової активності підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі були поставлені наступні завдання:

- дослідити економічну сутність ділової активності підприємства;
- розглянути особливості механізму управління діловою активністю підприємства;
- дослідити методичні підходи аналізу ділової активності підприємства;

- проаналізувати загальну характеристику діяльності КП «Сервіс Паркування»;
- провести аналіз фінансово-економічного стану підприємства КП «Сервіс Паркування»;
- здійснити оцінку ефективності ділової активності підприємства;
- розглянути заходи щодо підвищення ділової активності підприємств;
- запропонувати оптимальну модель управління діловою активністю підприємства.

Об'єктом дослідження є процес оцінки ділової активності підприємств КП «Сервіс Паркування».

Предметом дослідження є теоретичні положення та практичні засади оцінки ділової активності підприємств та шляхів підвищення ефективності управління діловою активністю.

Методологічною основою дослідження є системний підхід до виявлення сутності ділової активності підприємства, методи оцінки ділової активності підприємства; статистико-економічний – для визначення стану ділової активності та фінансового становища підприємства; табличні та графічні – для представлення отриманих результатів аналізу ділової активності та фінансового стану підприємства.

Інформаційна база сформована на основі нормативних актів України та фінансової звітності КП «Сервіс Паркування», а також наукових праць вітчизняних учених.

Бакалаврська робота має вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічна сутність ділової активності підприємства

Останніми роками економіка України перебуває в стані нестійкої кризи через війну, соціально-демографічну, фінансову та екологічну кризу країни зокрема. Тому діяльність підприємств має постійно адаптуватися до таких складних умов існування, а для цього керівництво має визначити ефективні напрями розвитку бізнесу, знайти найбільш правильні шляхи вирішення проблем і розробити такі механізми управління підприємством, які могли б мінімізувати ризики втрат, фінансових стабільність та забезпечення стабільної позиції підприємства на ринку, а також високий рівень прибутковості та платоспроможності для досягнення стратегічних цілей та завдань, поставлених при його заснуванні.

В умовах стабільної економіки на функціонування компанії впливає ряд факторів. Найважливіші з них: законодавство, конкуренція та можливість постійно розвивати компанію. Зрозуміло, що ці фактори змінюються під час кризи чи інших складних ситуацій, створюючи тим самим як певні загрози, так і певні нові можливості, які необхідно своєчасно ідентифікувати та спрямовувати діяльність компанії в потрібне русло. Кризова економіка – це нове явище та новий процес, який вимагає правильних рішень та якісних змін. Тому першочерговим завданням для компанії є усвідомлення наслідків мінливості середовища, в якому вона працює, а отже, реагування на ці зміни своєчасно шляхом ефективних управлінських рішень. Проте слід розуміти, що криза для підприємства може бути не лише шоківим станом, ускладненнями, фінансово-економічною нестабільністю, а й суттєвим стимулом для здійснення відповідних змін і перетворень [26].

Такі умови існування підприємств обумовлюють змістовність, специфіку та індивідуальність їх управлінських рішень. Слід зазначити, що в умовах ринкової конкуренції підвищується відповідальність керівників за кінцеві результати господарської діяльності, фінансово-економічний стан підприємства та його позиції на ринку. В даний час одним з найважливіших показників діяльності компанії є її діяльність. Враховуючи силу та зміст поняття підприємницької діяльності, доцільно охарактеризувати сутність цього поняття, дослідивши категорію діяльності.

Дослідження показують, що до кінця ХХ століття фінансова наука не приділяла належної уваги розгляду ділової активності підприємства і не виділяла їх в особливу категорію соціально-економічних відносин. Незважаючи на об'єктивне існування цього терміну, глибина багатьох важливих аспектів підприємницької діяльності все ж є недостатньою [1].

Таким чином, ділова активність підприємства – це досить широке поняття, яке об'єднує багато аспектів діяльності та є одним із ключових факторів ефективності та якості економічних процесів, продуктивності суспільного виробництва та його соціальної належності.

Розглядаючи діяльність під кутом зору функціонування підприємства як виробничо-господарського механізму, сучасні вчені та науковці порівнюють це поняття з комерційною діяльністю та ринковою діяльністю. Визначення різних авторів показують, що ринкова діяльність підприємства формує конкурентні переваги на ринку та її імідж серед споживачів і конкурентів.

В економічній літературі часто вживається термін «ділова активність» (табл. 1.1).

Характеристика сутності поняття «ділова активність»

Автори	Трактування
Анісімова О.М. [2]	«Ділова активність охоплює найважливіші сфери життєдіяльності підприємства, а саме виробництво, фінанси, маркетинг, тому дає можливість оцінити внутрішню та зовнішню ефективність»
Подольська В.О.Яріш О. В. [28]	«Ділова активність – поняття, що пов'язане з інвестиційною привабливістю підприємства. В показниках ділової активності знаходить відображення ефективність використання фінансових ресурсів підприємства»
Цал-Цалко Ю.С. [40]	«Ділова активність підприємства формується за рахунок внутрішньої і зовнішньої ефективності. Внутрішня ефективність забезпечується організацією господарської діяльності, зовнішня – найкращим асортиментом готової продукції, товарів, робіт і послуг»
Коваленко Л. О.Ремньова І. М. [15]	«Ділова активність – комплексна характеристика підприємства, яка втілює різні аспекти діяльності; система показників, що визначає місце підприємства на ринку конкретних товарів, географію ділових відносин, репутацію підприємства як партнера, активність інноваційно-інвестиційної діяльності, конкурентоспроможність»
Гарасюк О. А. Ігнатенко М. Ю.[7]	«Ділова активність оцінюється сукупністю кількісних і якісних параметрів, серед яких – зростання економічного потенціалу, обсяги поставок на експорт, імідж підприємства, його соціальна і природоохоронна активність»

У контексті господарської діяльності цей термін означає поточну виробничу, торговельну, матеріально-технічну, управлінську діяльність або ефективність фінансової діяльності, що проявляється в економічних показниках.

Соціологічний підхід до трактування поняття ділової активності полягає в тому, що вона визначається як сукупність дій, які сприяють економічному зростанню підприємства на основі узгодженого розвитку його складових у гармонії із зовнішнім середовищем. Теоретичною позицією більшості фінансових аналітиків є характеристика категорії «ділова активність» стосовно підприємства. На думку Т. П. Куриленко, «ділову активність підприємства можна визначити як мотивований на макро- та мікрорівнях процес, спрямований на контроль ефективності господарської діяльності суб'єктів господарських відносин, з метою забезпечення їх розвитку, підвищення зайнятості та ефективне використання всіх ресурсів для досягнення ринкової

конкурентоспроможності та формування сучасного інноваційно-інвестиційного потенціалу суб'єктів ринкових відносин та національної економіки в цілому» [19].

Автор М. Я. Коробов визначає ділову активність у широкому розумінні як «сукупність зусиль, спрямованих на просування компанії на ринках продукції, праці та капіталу. При аналізі фінансово-господарської діяльності цей термін розуміється у вузькому сенсі – як поточна виробничо-комерційна діяльність підприємства». Важко погодитися з таким вузьким спектром, оскільки ділова активність компаній проявляється в динаміці розвитку, досягненні цілей, ефективному використанні економічного потенціалу та розширенні ринків збуту своєї продукції [17].

Дослідники зазначають, що ділову активність у фінансовому аспекті проявляється насамперед у швидкості грошового обігу [14]. Деякі автори замінюють сутність ділової активності показниками, що її характеризують. Тому О. В. Єфімова та М. В. Мельник показують операційний цикл суб'єкта господарювання як аналіз господарської діяльності. Інші дослідники дотримуються іншої точки зору [22].

На думку С. В. Юркова, показники ділової активності дають змогу визначити ефективність використання коштів підприємства. Перевагою цього визначення є його стислість. Однак це не дає найбільш повного опису аналізованої категорії [16].

Економісти та фінансисти, такі як А. Д. Шеремет, П. С. Сайфулін, Є. В. Негашев, дали ще більш вузьке поняття ділова активність. На їхню думку, це поняття характеризується лише «швидкістю обороту оборотних коштів суб'єкта». Перевагою цієї концепції є те, що вона висвітлює головний фактор діяльності підприємства, але не охоплює інші сфери та прояви [41].

Систематизація наукових підходів до визначення поняття «ділова активність» дозволяє стверджувати, що це комплексне поняття, яке включає низку взаємопов'язаних елементів у визначенні позиції товаровиробників на ринку та його перспектив. Тому ділову активність слід розглядати комплексно з

чотирьох позицій – як ознаку конкурентних переваг підприємства, як критерій його здатності до розвитку, як стимул до зайнятості та прибутковості, як показник покращення економічних відносин [23].

Тому, дослідження сутності ділової активності та факторів, що впливають на їх рівень, свідчить про їх значне поширення в сучасній вітчизняній та зарубіжній практиці. Аналіз трактувань ділової активності підприємства різними науковцями дозволяє зробити висновок, що ділова активність відображає ступінь ефективності використання матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів і водночас характеризує якість менеджменту. Крім того, проведено систематизацію питань, які цікавлять забезпечення діяльності компанії, та висвітлено мету кожного аналізу. Визначено найважливіші чинники, що впливають на ділову активність компаній як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі.

Отже, вважаємо, що ділова активність є одним із важливих показників розвитку підприємств та визначає можливість досягнення стратегічних завдань і цілей, а також перспективи її подальшого функціонування.

1.2 Особливості механізму управління діловою активністю підприємства

Наявність ефективного механізму управління діловою активністю та забезпечення належного рівня підприємницької діяльності дозволяє компаніям протистояти викликам і постійним змінам умов їх діяльності [8].

Рівень управління діловою діяльністю може бути високим, середнім і низьким. Високий (достатній) рівень ділової активності характеризується стабільним фінансовим становищем, активною інноваційною політикою та високою ефективністю використання ресурсів. Умови для розвитку підприємства сприятливі, темпи зростання розрахункових показників ділової активності зростають. Середній (задовільний) рівень – стан проблемний, у

зв'язку з нестабільним фінансовим становищем спостерігається нестабільна динаміка розрахункових показників ділової активності, пасивна інноваційна політика, помітне зниження ефективності використання ресурсів. Низький (незадовільний) рівень характеризується фінансовою кризою, нестабільною динамікою розрахункових показників ділової активності, відсутністю інноваційної політики, неефективним та нераціональним використанням ресурсів (табл. 1.2).

Характеристика рівнів ділової активності підприємств

Рівень ділової активності	Характеристика рівня ділової активності	Способи підвищення та стабілізації рівня ділової активності
Високий (достатній)	Нормальна. Стійкий фінансовий стан, активна інвестиційна й інноваційна політика, стійка тенденція зростання темпових показників, підвищення рівня показників ефективності використання ресурсів	Підвищення якості продукції та послуг, розробка нових її видів, постійний пошук резервів зниження витрат всіх видів сировини та матеріалів, періодичне оновлення виробничої бази на новій технологічній основі, використання безвідхідних технологій, формування запасів виробничих і фінансових ресурсів відповідно до оптимально необхідних потреб підприємства, оптимізація структури джерел фінансування, раціональне їх розміщення в майні
Середній (задовільний)	Проблемна. Нестійкий фінансовий стан, інертне (епізодичне) здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності, нестійка динаміка зростання оціночних показників, істотне зниження рівня показників ефективності використання ресурсів	Нейтралізація надмірно великих залишків запасів товарно-матеріальних цінностей, реалізація продукції, що не користується попитом, дослідження ринку, аналіз власних позицій і конкурентів, скорочення тривалості виробничо-комерційного циклу за рахунок невиправданої тривалості основних його етапів, забезпечення ритмічної й налагодженої роботи підприємства; ліквідація простою устаткування, збоїв у поставках, постійне здійснення аналізу ділової активності на всіх рівнях, розробка й прийняття управлінських рішень з урахуванням результатів аналізу
Низький (незадовільний)	Кризова. Кризовий фінансовий стан, відсутність інноваційної діяльності, звужений тип виробництва, стійка негативна тенденція зниження оціночних показників, неефективне використання ресурсів	Локалізація ризикової ситуації у відповідності до джерел її виникнення, зміна стилю управління в умовах кризової ситуації, експрес-аналіз ділової активності, оперативне реагування на виникнення проблемної ситуації

Джерело: [12]

Управління діловою активністю підприємства – система принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов’язаних із забезпеченням досягнення такого фінансового стану, що характеризується цільовим рівнем встановлених показників ділової активності та дозволяє забезпечити параметри сталого розвитку в майбутнє [2].

Мета управління діловою активністю підприємства – економічне зростання, розвиток підприємства та збільшення прибутку – реалізується

шляхом складання картки-завдання, яка містить: визначення сутності та значення підприємницької діяльності; оцінка ретроспективного та поточного рівнів ділової активності; постановка задач управління діловою активністю; Представлення пріоритетів можливого розвитку господарської діяльності компанії [29].

Завданнями управління діловою активністю підприємства є визначення сутності та значущості господарської діяльності, оцінка ретроспективного та поточного стану господарської діяльності, формулювання проблем управління господарською діяльністю та встановлення пріоритетів можливого розвитку господарської діяльності.

На рис. 1.1 представлено основні завдання управління діловою активністю підприємства.

Впровадження ефективної системи управління діловою активністю підприємства забезпечується дотриманням принципів системного підходу, серед яких: принципи доцільності та гнучкості системи; принцип надзвичайності або «постулат цілісності»; принцип структурно-функціональної єдності системи; принцип мережовості та відкритості; принцип різноманітності; принцип децентралізації; принцип нелінійності [15]. Встановлені принципи сприяють реалізації операційної, координаційної та контрольної функцій управління господарською діяльністю підприємства.

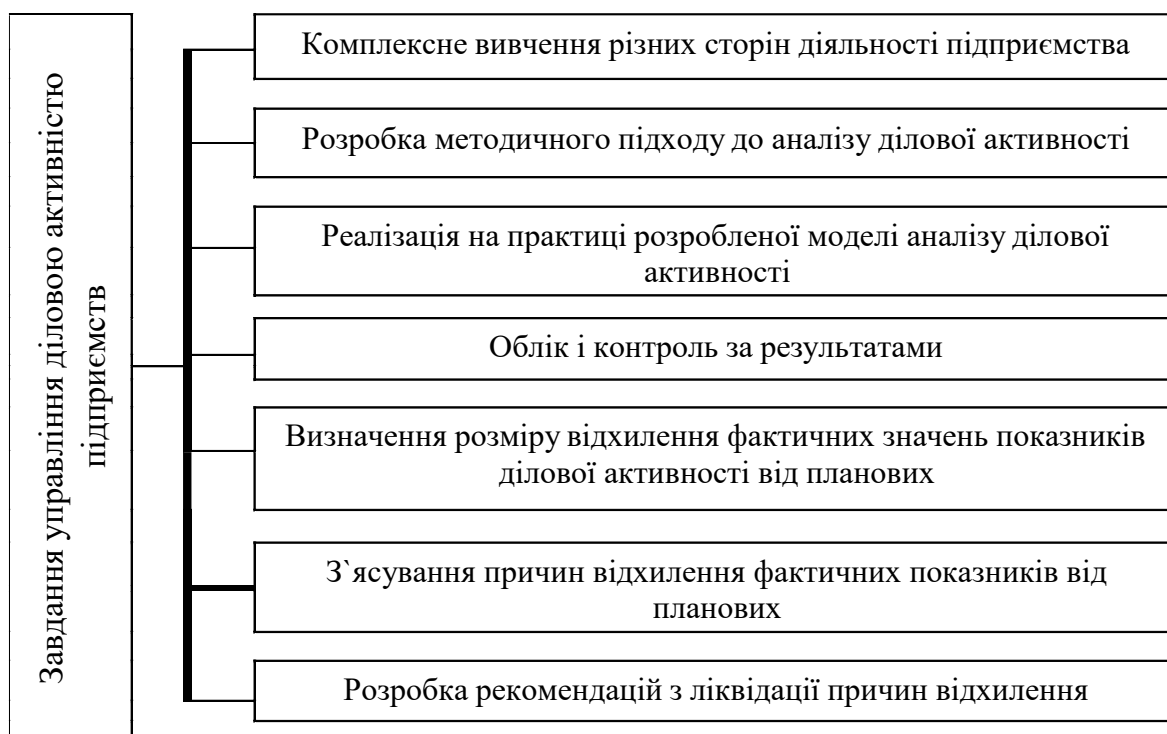

Рис.1.1. Завдання управління діловою активністю підприємства

Джерело: [30]

Вирішення проблеми вдосконалення управління діловою активністю неможливе без створення механізму управління підприємницькою діяльністю загалом. Він дозволяє вибрати найбільш доцільний варіант управління діловою активністю для досягнення короткострокових і довгострокових цілей і завдань функціонування.

На думку науковців Гуменюк М.М., Грицак А.В. Сутність категорію «механізм управління діловою активністю підприємства» слід визначити як систему регламентованих процесів залучення, розподілу та використання фінансових, матеріальних і трудових ресурсів підприємства відповідно до його стратегічних цілей у рамках певних принципів, фінансові методи, фінансовий леверидж та регуляторне середовище з урахуванням рівня ризику, оперативна, тактична та стратегічна оцінка діяльності компанії [8].

Механізм управління діловою активністю підприємства є частиною загальної системи корпоративного управління. Вона повинна забезпечувати адекватне і своєчасне реагування на вплив факторів, від яких залежить

загальний результат діяльності суб'єкта; передбачити адаптацію кожного його елемента до властивого йому навантаження; спрямовувати дії всіх елементів механізму з метою захисту інтересів усіх суб'єктів взаємовідносин; забезпечення встановлення зворотного зв'язку між усіма елементами вертикальної та горизонтальної площин; прогнозування своєчасності реакції елементів механізму вищого рівня на зміни, що визначаються впливом елементів нижчого рівня.

На рис. 1.2 представлено механізм управління діловою активністю підприємства.

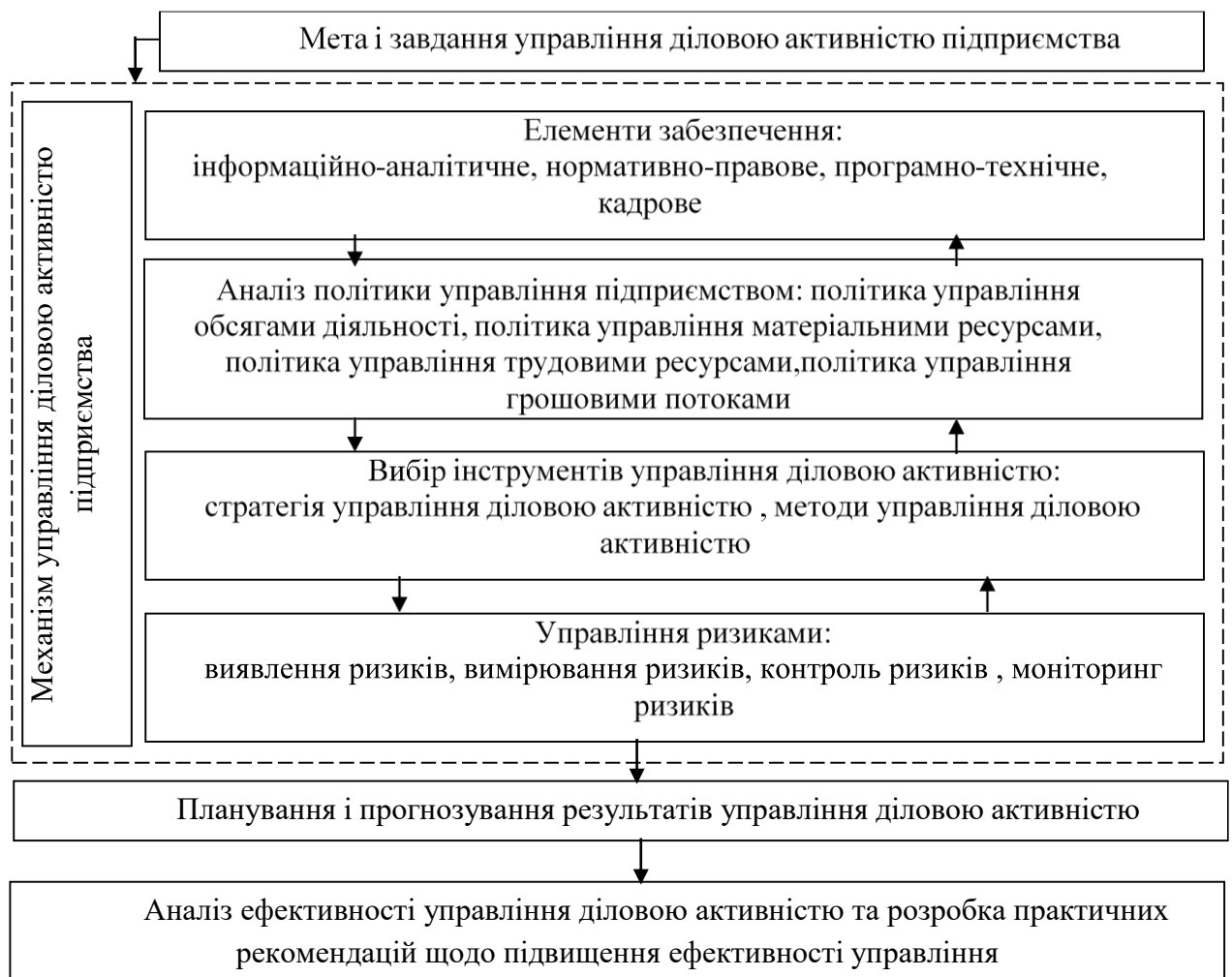

Рис. 1.2. Механізм управління діловою активністю підприємства

Джерело: [28]

Слід зазначити, що управління діловою активністю підприємства – надзвичайно відповідальний і складний процес, у якому величезну роль відіграє професіоналізм управлінського персоналу. Тільки чіткі та грамотні рішення, прийняті на основі економічного аналізу, можуть привести до результату, що підвищує ефективність компанії. Від масштабів підприємницької діяльності та ефективної діяльності компанії залежить її становище в економіці.

На рис. 1.3 представлено склад інструментів управління діловою активністю підприємства.

Рис. 1.3. Складові інструментарію управління діловою активністю

Джерело: [9]

Отже, з точки зору сучасних умов антикризового управління, процес управління діловою активністю для забезпечення досягнення цілей розвитку підприємства повинен включати такі основні етапи: вивчення змін зовнішнього

середовища підприємства, своєчасне реагування на них ефективним заходи; Забезпечення ефективності основного виду діяльності за рахунок зменшення кількості операційних приміщень та підвищення рентабельності виробництва; Створення конкурентних переваг підприємства на ринках товарів і послуг на основі впровадження нових технологій, задоволення попиту споживачів відповідно до їх потреб у різні періоди.

1.3. Методичні підходи аналізу ділової активності підприємства

Ділова активність – це така комплексна ознака діяльності підприємства, яка включає оцінку ступеня ефективності використання наявних ресурсів підприємства.

Діяльність підприємства характеризується, перш за все, ефективністю використання виробничих ресурсів та стабільністю економічного зростання. Основним критерієм оцінки ефективності діяльності підприємства є його прибутковість.

Фінансовий аналіз ділової активності здійснюється за допомогою якісних і кількісних показників [5].

Кількісні показники оцінки ділової активності виражаються через динаміку аналітичних і синтетичних показників виробничо-фінансової діяльності підприємств. У практиці аналітичної роботи буде корисно згрупувати такі показники:

- за абсолютними значеннями приросту до базового рівня або до плану;
- про відносні величини приросту до базового рівня або до плану;
- через ефективність використання виробничих ресурсів і капіталу.

В табл. 1.3 представлено загальну систему кількісних показників оцінки ділової активності підприємства.

Система показників для кількісного виміру ділової активності

Показники динаміки кількісних змін	Показники ефективності використання ресурсів і капіталу
1. Обсяг реалізації продукції 2. Обсяг валового доходу 3. Обсяг чистого прибутку 4. Вартість основних засобів 5. Обсяг виробничих запасів 6. Кількість працюючих 7. Приріст валюти балансу 8. Приріст власного капіталу 9. Обсяг реальних інвестицій	1. Рентабельність вкладеного капіталу 2. Рентабельність виробничого капіталу 3. Рентабельність продукції 4. Продуктивність праці працівників 5. Середня заробітна плата працівників 6. Матеріаломісткість продукції 7. Віддача основних засобів 8. Граничний рівень витрат 9. Рентабельність реальних інвестицій

Джерело: [33]

Кількісну оцінку ділової активності можна здійснити за такими етапами [1]:

1. Вивчення динаміки та співвідношення темпів зростання абсолютних показників за «Золотим правилом економіки» свідчить, що прибуток підприємства повинен зростати швидше, ніж обсяг продажів та вартість майна підприємства. Це означає, що витрати на виробництво повинні знизитися, але ресурси підприємства повинні використовуватися більш раціонально і ефективно.

2. Дослідження значень і динаміки відносних показників, що визначають ступінь ефективності використання як споживаних, так і авансованих ресурсів підприємства.

3. Вивчення значень і обов'язково їх динаміки показників прибутковості, що характеризують відносну прибутковість підприємства.

4. Аналіз коефіцієнтів стійкого зростання підприємства.

Використання результатів оцінки ділової активності підприємства сприятиме підвищенню продуктивності виробничо-господарської діяльності, а також сприятиме отриманню конкурентних переваг перед іншими суб'єктами господарювання.

Важливо відзначити, що кожна окрема компанія вимагає індивідуального підходу до сегментації та інтеграції методів оцінки результатів її діяльності,

тому елементи аналізу абсолютних показників необхідно поєднувати з відносними або якісними показниками.

Якість економічного зростання компанії можна охарактеризувати загальними показниками. Такі узагальнюючі показники визначають ступінь окупності (оборотності) активів і капіталу підприємства (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Показники ділової активності підприємства

Показник	Формула
Коефіцієнт оборотності активів	$\text{Ко. а.} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина активів}} = \frac{\text{ряд 2000 ф. 2}}{(\text{ряд 1300 гр. 3} + \text{ряд 1300 гр. 4 ф. 1})/2}$
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$\text{Ко. о. а} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина оборотних активів}} = \frac{\text{ряд 2000 ф. 2}}{(\text{ряд 1195 гр. 3} + \text{ряд 1195 р. 4 ф. 1})/2}$
Коефіцієнт оборотності запасів	$\text{Ко. з} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина запасів і витрат}} = \frac{\text{ряд 2000 ф. 2}}{(\text{ряд 1100 гр. 3} + \text{ряд 1110 гр. 3} + \text{ряд 1100 гр. 4} + \text{ряд 1110 гр. 4 ф. 1})/2}$
Оборотність запасів	$\text{Оз} = \frac{\Gamma}{\text{Ко.з}}$
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\text{Ко. дз} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина дебіторської заборгованості}} = \frac{\text{ряд 2000 ф. 2}}{(\sum \text{ряд з 1125 по 1155 гр. 3} + \sum \text{ряд з 1125 по 1155 гр. 4 ф. 1})/2}$
Оборотність дебіторської заборгованості	$\text{Одз} = \frac{\Gamma}{\text{Ко. дз}}$
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\text{Ко. кз} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина кредиторської заборгованості}} = \frac{\text{ряд 2000 ф. 2}}{(\text{ряд 1695 гр. 3} + \text{ряд 1695 гр. 4 ф. 1})/2}$
Оборотність кредиторської заборгованості	$\text{Ок.з} = \frac{\Gamma}{\text{Ко. кз}}$
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$\text{Ко. кз} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середня величина власного капіталу}} = \frac{\text{ряд 2000 ф. 2}}{(\text{ряд 1495 гр. 3} + \text{ряд 1495 гр. 4 ф. 1})/2}$

Джерело: [25]

До якісних показників економічного зростання компанії відносяться також показники прибутковості.

Рентабельність показує, наскільки прибутковою є діяльність підприємства. Чим вищий коефіцієнт рентабельності, тим ефективніша діяльність підприємства.

У практиці фінансового аналізу існує досить велика кількість коефіцієнтів прибутковості. Використання відповідного коефіцієнта рентабельності залежить від методу оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. Вибір прибутку (показника оцінки), що включається в розрахунки, спочатку залежить від типу оцінки.

Слід зазначити, що загальноприйнятих значень прибутковості, які можна використовувати для аналізу, немає. Тому зростання показників рентабельності в динаміці за звітні періоди вважається позитивною тенденцією.

Залежно від того, з чим порівнюється показник прибутку, виділяють дві групи показників рентабельності:

- рентабельність інвестицій (рентабельність капіталу);
- рентабельність продажів.

У групі коефіцієнтів рентабельності капіталу (капіталу) розраховуються два основних коефіцієнти:

- рентабельність сукупного капіталу (або активів);
- рентабельність на акціонерний капітал.

Рентабельність активів (R_a) розраховується за формулою:

$$R_a = \frac{\text{Прибуток до оподаткування}}{\text{Сукупний капітал}} = \frac{\text{ряд.2290 } \Phi 2}{\text{ряд.1900 } \Phi.1} \quad (1.1)$$

або:

$$P_a = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Сукупний капітал}} = \frac{\text{ряд.2350 } \Phi 2}{\text{ряд.1900 } \Phi.1} \quad (1.2)$$

Цей коефіцієнт показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для отримання прибутку, тобто який прибуток приносить кожна вкладена в активи гривня.

Рентабельність капіталу (ROE) представляє особливий інтерес для інвесторів. Він характеризує, наскільки раціонально і ефективно підприємство використовує власний капітал.

Рентабельність власного капіталу визначається за формулою:

$$P_a = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} = \frac{\text{ряд.2350 } \Phi 2}{\text{ряд.1495 } \Phi.1} \quad (1.3)$$

При оцінці рентабельності продажів за показниками прибутку і реалізації розраховують коефіцієнти рентабельності окремих видів продукції або всієї продукції в цілому.

Залежно від виду прибутку розраховуються відповідні показники рентабельності; найчастіше використовується чистий прибуток або прибуток від операційної діяльності, а також валовий прибуток.

Таким чином, розрахунок валової рентабельності реалізованої продукції (Рврп) показує ефективність виробничої діяльності підприємства, а також дієвість і збалансованість цінової політики. Валову рентабельність реалізованої продукції розраховують за формулою:

$$P_a = \frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}} = \frac{\text{ряд.2090 } \Phi 2}{\text{ряд.2000 } \Phi.2} \quad (1.4)$$

Коефіцієнт операційної рентабельності реалізованої продукції ($P_{орп}$) показує рентабельність підприємства після вирахування витрат на виробництво та реалізацію товарів. Проаналізувавши його разом з показником валової рентабельності, ви отримаєте інформацію про те, що саме призвело до змін рентабельності. Цей показник розраховується за формулою:

$$P_a = \frac{\text{Прибуток від операційної діяльності}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}} = \frac{\text{ряд.2190 } \Phi 2}{\text{ряд. 2000 } \Phi 2} \quad (1.5)$$

Наступний показник – чиста рентабельність реалізованої продукції ($P_{чрп}$). Цей показник показує суму прибутку на одну гривню реалізованої продукції. У свою чергу, слід зазначити, що стабільність показника операційної рентабельності протягом певного періоду часу з одночасним зниженням чистої рентабельності може свідчити про збільшення сплачених до бюджету податкових платежів або збільшення фінансових витрат і втрат надходжень. від участі в капіталі інших підприємств. Цей показник характеризує вплив структури капіталу підприємства та фінансування на його прибутковість.

Формула для розрахунку цього показника виглядає наступним чином:

$$P_a = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}} = \frac{\text{ряд.2350 } \Phi 2}{\text{ряд. 2000 } \Phi 2} \quad (1.6)$$

Крім наведеного вище коефіцієнта рентабельності, також виділяють такі показники рентабельності - загальна рентабельність виробничих потужностей і загальна рентабельність підприємства:

Загальна рентабельність засобів виробництва ($P_{вз}$):

$$P_a = \frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Необоротні активи + Запаси}} = \frac{\text{ряд.2090 } \Phi 2}{\text{ряд.1095 } \Phi 1 + 1100 \Phi 1} \quad (1.7)$$

Показники загальної рентабельності підприємства (Рп.заг) розраховуються за формулою:

$$P_a = \frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість майна}} = \frac{\text{ряд.2090 } \Phi 2}{(\text{ряд.1900 гр.3} + \text{1900 гр.4}) \div 2} \quad (1.8)$$

Тому фінансовий аналіз ділової активності є важливим етапом оцінки фінансового стану підприємства. Фінансовий аналіз ділової активності здійснюється за допомогою якісних та кількісних показників. Результати аналізу становлять інтерес як для внутрішніх користувачів (керівництво, засновники, співробітники), так і для зовнішніх користувачів інформації (інвестори, банківські установи, аудитори, інші суб'єкти господарювання).

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ КП «СЕРВІС ПАРКУВАННЯ»

2.1. Загальна характеристика діяльності КП «Сервіс Паркування»

Комунальне підприємство «Сервіс паркування» є комунальним підприємством, утвореним відповідно до рішення Івано-Франківська міська рада.

Аналіз капіталу КП «Сервіс Паркування» доцільно розпочати з аналізу його обсягу за 2021-2022 роки, який представлено на рис. 2.1.

Протягом 2021-2022 років капітал КП «Сервіс Паркування», що складається з усіх наявних коштів, матеріальних та інших активів, збільшився в на 1565,9 тис. грн.

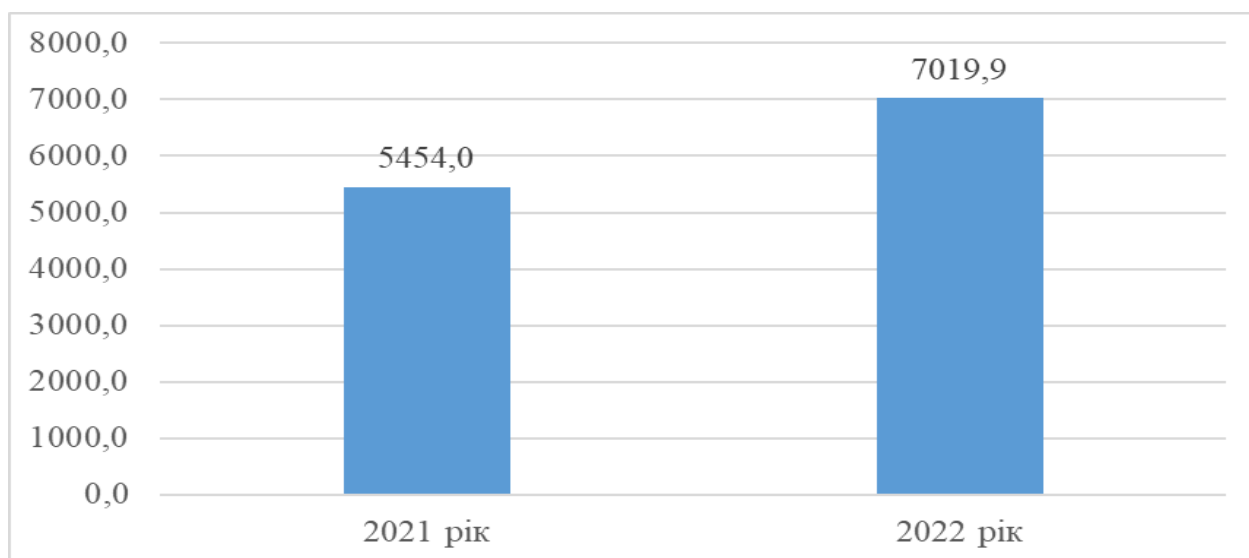

Рис. 2.1. Динаміка капіталу КП «Сервіс Паркування» у 2021-2022 рр., тис грн

Джерело: побудовано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Склад та структуру капіталу КП «Сервіс Паркування» характеризують дані табл. 2.1, рис. 2.2. Темп зростання капіталу в 2022 році склав 128,7 %. Складання бухгалтерського балансу підприємства дає можливість зробити

висновок про можливість формування капіталу за рахунок власного капіталу, довгострокових і короткострокових зобов'язань і забезпечень.

Таблиця 2.1

**Склад та структура капіталу КП «Сервіс Паркування»
у 2021-2022 рр., тис. грн**

Показник	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відх., тис.грн (+/-)	Відносне відх.,%
Власний капітал	5373,6	6675,3	1301,7	124,2
Поточні зобов'язання та забезпечення	80,4	344,6	264,2	428,6
Разом	5454,0	7019,9	1565,9	128,7

Джерело: розраховано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Як видно з табл. 2.1 КП «Сервіс Паркування» сформувало капітал виключно з двох джерел: власного капіталу та поточних зобов'язань, при цьому підприємство не мала довгострокових зобов'язань в жодному з досліджуваних років. Більшу частину капіталу КП «Сервіс Паркування» становив власний капітал. У 2021 році частка власного капіталу становила 98,5%, а у 2022 році зменшилася до 95,1 %.

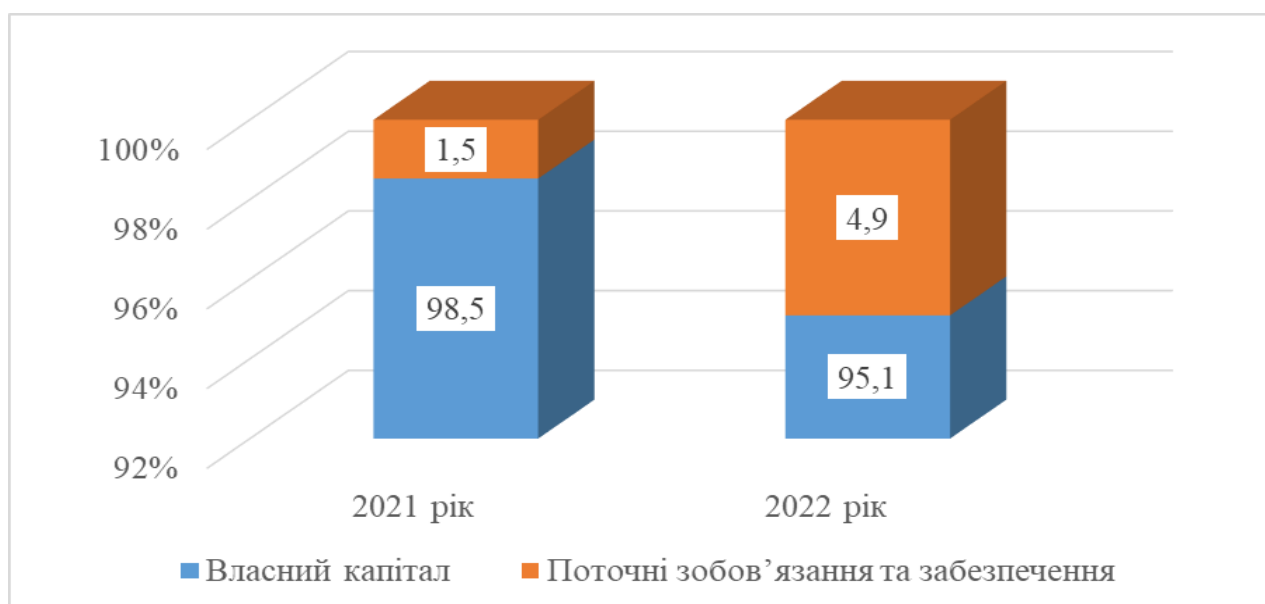

Рис. 2.2. Структура капіталу КП «Сервіс Паркування» у 2021-2022 рр., %

Джерело: побудовано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Друге місце в структурі капіталу КП «Сервіс Паркування» посіли поточні зобов'язання. Якщо у 2021 році вони становили 1,5 % від загального обсягу фінансових ресурсів, то у 2022 році збільшилися до 4,9%.

Кожна з груп капіталу, як власний капітал, так і поточні зобов'язання, мають власну структуру складових, що входять до нього. Таким чином, власний капітал КП «Сервіс Паркування» сформовано за рахунок зареєстрованого капіталу та нерозподіленого прибутку. Такі складові, як внески до незареєстрованого статутного капіталу, капітал у вигляді надбавок, додатковий капітал, емісійний дохід, накопичені курсові різниці, неоплачений капітал, вилучений капітал та інші резерви не були представлені в складі власного капіталу.

В табл. 2.2 представлено склад та структуру власного капіталу КП «Сервіс Паркування» у 2021-2022 роках.

Таблиця 2.2

Склад та структура власного капіталу КП «Сервіс Паркування» у 2021-2022 рр., тис. грн

Показник	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відх., тис.грн (+/-)	Відносне відх.,%
Зареєстрований (пайовий) капітал	4968,0	6211,7	1243,7	125,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	405,6	463,6	58,0	114,3
Разом	5373,6	6675,3	1301,7	124,2

Джерело: розраховано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Власний капітал КП «Сервіс Паркування» у період 2021-2022 рр. мав тенденцію до зростання, що відбулося за рахунок збільшення зареєстрованого капіталу та нерозподіленого прибутку. У 2022 році збільшення власного капіталу КП «Сервіс Паркування» було досягнуто шляхом збільшення зареєстрованого капіталу на 1243,7 тис. грн. та нерозподіленого прибутку на 58,0 тис. грн.

Найбільшу частку власного капіталу КП «Сервіс Паркування» зареєстрований капітал. Частка зареєстрованого капіталу у 2021 році становила 92,5%, а у 2022 році – 93,1 %, що пояснюється збільшенням власного капіталу за рахунок внесків засновників.

Нерозподілений прибуток КП «Сервіс Паркування» протягом досліджуваного періоду збільшився на 58,0 тис. грн. Питома частка нерозподіленого прибутку в загальній сумі власного капіталу в 2021 році становило 7,5 %, а в 2022 році зменшилося до 6,9 %.

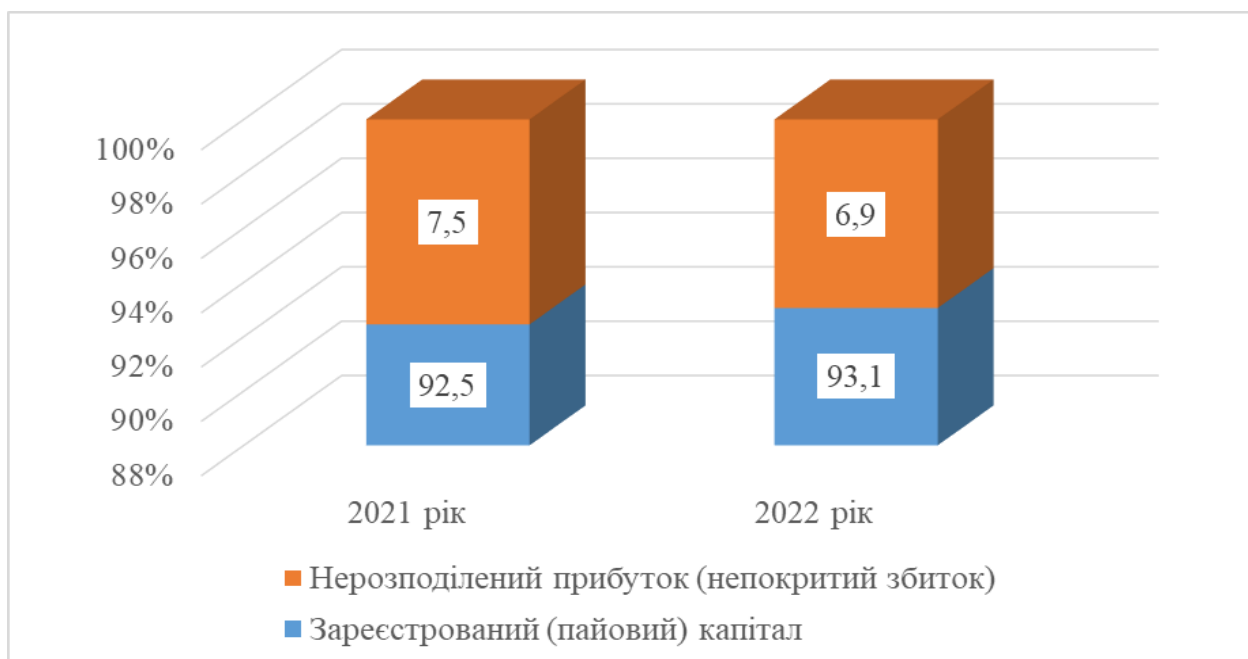

Рис. 2.3. Структура власного капіталу КП «Сервіс Паркування» у 2021-2022 рр., %

Джерело: побудовано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Отже, основною складовою власного капіталу КП «Сервіс Паркування» є зареєстрований капітал, який характеризує процеси інвестування коштів засновників підприємства у фінансово-господарську діяльність.

На відміну від власного капіталу, КП «Сервіс Паркування» використовувало для своєї діяльності залучені фінансові ресурси – поточні зобов'язання, які включають поточну заборгованість за товари, роботи, послуги та інші поточні зобов'язання.

В табл. 2.3 представлено динаміку та структуру поточних зобов'язань КП «Сервіс Паркування» за 2021-2022 роки.

Таблиця 2.4

**Динаміка поточних зобов'язань КП «Сервіс Паркування» у 2021-2022 рр.,
тис. грн**

Показник	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відх., тис.грн (+/-)	Відносне відх.,%
Короткострокові кредити банків	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2,4	-	-2,4	0,0
Інші поточні зобов'язання	78,0	344,6	266,6	441,8
Разом	80,4	344,6	264,2	428,6

Джерело: розраховано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Як видно з табл. 2.3 поточні зобов'язання та їх структура у 2021-2022 роках були незначними. У 2021-2022 роках основна частка поточних зобов'язань була зосереджена у інших поточних зобов'язаннях.

Поточні зобов'язання за товари, роботи і послуги КП «Сервіс Паркування» у 2021-2022 роках мало вплинули на формування як поточних зобов'язань, так і капіталу підприємства в цілому.

Отже, основними джерелами формування КП «Сервіс Паркування» є зареєстрований капітал, нерозподілений прибуток та інша поточні зобов'язання.

Ефективність діяльності КП «Сервіс Паркування» визначається такими показниками: чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), фінансовий результат до оподаткування, чистий прибуток (табл. 2.5).

Абсолютні показники фінансових результатів КП «Сервіс Паркування» за 2021-2022 роки щорічно збільшувалися, а чистий прибуток становив позитивне значення. Тобто протягом останніх двох років підприємство забезпечило відносно стабільний рівень виконання своєї діяльності.

У 2021-2022 роках основу доходу КП «Сервіс Паркування» склали інші операційні доходи та чистий дохід від реалізації продукції.

У 2021 році загальна сума витрат склала 1661,0 тис. грн, збільшившись у 2022 році на 7089,0 тис. грн. або на 416,0 %.

Таблиця 2.5

Формування прибутку КП «Сервіс Паркування» у 2021-2022 рр., тис грн

Показник	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відх., тис.грн (+/-)	Відносне відх.,%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	292,0	641,5	349,5	119,7
Інші операційні доходи, тис. грн.	1441,0	7986,5	6545,5	454,2
Разом доходи	1733,0	8628,0	6895,0	397,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	220,0	583,3	363,3	165,1
Інші операційні витрати	1441,0	7986,5	6545,5	454,2
Разом витрати	1661,0	8570,0	7089,0	416,0
Фінансовий результат до оподаткування	72,0	58,0	-17,0	-19,4
Податок на прибуток	-	-	-	
Чистий прибуток / збиток	72,0	58,0	-17,0	-19,4

Джерело: розраховано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

У 2021-2022 роках основою витрат КП «Сервіс Паркування» були інші операційні витрати, частка якої становила понад 90%.

Отже, проведений аналіз загальної характеристики діяльності КП «Сервіс Паркування» показав, що дане підприємство активно нарощувало свою діяльність.

2.2. Аналіз фінансово-економічного стану підприємства КП «Сервіс Паркування»

Обґрунтування власної фінансової стратегії підприємства неможливе без діагностики його фінансового стану. Фінансовий стан підприємства – комплексне інтегроване поняття, зміст якого відображається в системі показників, що показують рівень забезпеченості фінансовими ресурсами та ефективність їх використання в господарському обороті. Тому необхідно провести аналіз фінансового стану підприємства [].

Показники фінансової стійкості КП «Сервіс Паркування» представлені в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Показники фінансової стійкості КП «Сервіс Паркування» у 2021- 2022 рр.

Показники	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відх., (+/-)
1. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,985	0,951	-0,034
2. Коефіцієнт фінансової стабільності	66,836	19,371	-47,465
3. Коефіцієнт фінансової незалежності	0,985	0,951	-0,034
4. Коефіцієнт фінансової залежності	1,019	1,052	0,033
5. Коефіцієнт фінансового ризику	0,015	0,052	0,037

Джерело: розраховано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт фінансової стабільності, коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт фінансової залежності та коефіцієнт фінансового ризику КП «Сервіс Паркування» знаходяться а межах рекомендованих значень та свідчать про наявність фінансової стійкості і фінансової незалежності даного підприємства. Основною достатньої фінансової стійкості та фінансової незалежності підприємства є достатній обсяг власного капіталу.

Складовими власного капіталу були виключно зареєстрований капітал у розмірі 4968,0 тис. грн. у 2021 році та 6211,7 тис. грн. у 2023 році, а також нерозподілений прибуток (2021 р. – 405,6 тис. грн., 2022р. – 463,6 тис. грн.).

Позиковий капітал КП «Сервіс Паркування» також зріс в абсолютному вираженні, але темпи зростання були нижчими за темпи зростання власного капіталу. Позиковий капітал існував виключно за рахунок інших поточних зобов'язань.

Коефіцієнта фінансової стійкості показує, що рівень капіталу підприємства КП «Сервіс Паркування» є надзвичайно достатнім і фактичне значення перевищує нормативне, але показник має негативну динаміку до зменшення.

Також високе значення становить коефіцієнт фінансової стабільності, хоча він і зменшився протягом 2021-2022 років на 47,465.

Що стосується коефіцієнта фінансового ризику, то його значення в 2021 році становило 0,015, а в 2023 році – 0,052. Це говорить про дуже не значний фінансовий ризик у діяльності досліджуваного підприємства.

Отже, на основі дослідження загального стану фінансової стійкості КП «Сервіс Паркування» можна стверджувати про стабільний фінансовий стан підприємства через достатній рівень власного капіталу та незначний обсяг накопичених поточних зобов'язань.

Наступним кроком в оцінці фінансового стану буде проведення аналізу показників рентабельності діяльності КП «Сервіс Паркування» протягом 2021-2022 років (табл. 2.7).

Згідно даних табл. 2.7 можна відзначити наявність кількох суперечливих тенденцій у забезпеченні прибутковості діяльності КП «Сервіс Паркування», а саме:

- 1) усі розраховані показники рентабельності мали позитивні значення, що свідчить про загальну прибуткову діяльність протягом 2021-2022 років;

2) зменшення таких показників, як: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність продукції та рентабельність продажу;

3) збільшення тільки одного показника – рентабельності оборотних активів.

Таблиця 2.7

Показники рентабельності КП «Сервіс Паркування» у 2021- 2022 рр., %

Показник	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відх., (+/-)
Коефіцієнт рентабельності активів	1,32	0,83	-0,49
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	1,34	0,87	-0,48
Коефіцієнт рентабельності продукції	4,33	0,68	-3,66
Коефіцієнт рентабельності продажу	24,66	9,04	-15,62
Рентабельність оборотних активів	40,68	102,47	61,80

Джерело: розраховано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Отже, загальна рентабельність підприємства зменшилася, що свідчить про зниження ефективності операційної та звичайної діяльності підприємства.

В табл. 2.8 проведемо аналіз показників ліквідності КП «Сервіс Паркування» протягом 2021-2022 років.

Таблиця 2.8

Показники ліквідності КП «Сервіс Паркування» у 2021- 2022 рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відх., (+/-)
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,423	0,013	-1,41
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,654	0,013	-1,641
3. Коефіцієнт поточної ліквідності	2,201	0,164	-2,037

Джерело: розраховано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Згідно даних табл. 2.8 видно, що коефіцієнт абсолютної ліквідності є найсуворішим критерієм платоспроможності та ліквідності підприємства. Він показує, яку частину короткострокового боргу він може погасити зараз або в найближчому майбутньому. Для КП «Сервіс Паркування» значення коефіцієнта коливалося від 1,423 в 2021 році до 0,013 в 2022 році, що в десятки разів менше норми. Це означає, що наразі лише 1,3 % підприємство може погасити всі короткострокові борги в 2022 році, а платоспроможність вважається ненормальною.

Коефіцієнт швидкої ліквідності допомагає оцінити здатність підприємства погасити поточні зобов'язання у разі його критичного стану. Оптимальне значення цього показника має бути в межах. Для КП «Сервіс Паркування» значення коефіцієнта становило від 1,654 в 2021 році до 0,013 у 2022 році. Коефіцієнт швидкої ліквідності на кінець 2022 року не відповідав нормативному рівню та свідчить про неспроможність підприємства погасити свої поточні зобов'язання.

Коефіцієнт поточної ліквідності досліджуваного підприємства знаходиться в межах рекомендованих значень тільки в 2021 році, а в 2022 році значення даного показника не відповідало нормативному значенню.

Отже, на підставі аналізу відносних показників ліквідності КП «Сервіс Паркування» можна зробити висновок, що показники ліквідності підприємства у звітному періоді демонструють досить негативну динаміку. Крім того, всі вони нижче нормативних значень, що є свідченням неплатоспроможності підприємства в короткостроковій перспективі та неможливості своєчасно та в повному обсязі погасити свої поточні зобов'язання.

2.3. Оцінка ефективності ділової активності підприємства

У сучасних умовах першочерговим завданням для власників і менеджерів сучасних підприємств є підвищення рівня ділової активності підприємств на

ринках капіталу, товарів і праці та підвищення її конкурентоспроможності за допомогою комплексу заходів [5].

Ділова активність, як правило, зводиться до сукупності показників, що характеризують оборотність використаних ресурсів і фактично виражають ефективність використання матеріальних ресурсів [9].

Водночас існують підходи, які під діловою активністю підприємства розуміють інтенсивність його діяльності за напрямками мобілізації наявних ресурсів підприємства для забезпечення економічного зростання.

Проаналізуємо діяльність КП «Сервіс Паркування» з точки зору операційної діяльності. Показники оборотності оборотних активів досліджуваного підприємства наведено в табл. 2.9.

Аналіз ділової активності КП «Сервіс Паркування» (щодо використання активів) за 2021-2022 рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відх. (+/-)
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу, оборотів	0,054	0,091	0,038
Період обороту загального капіталу, днів	6724	3939	-2785
Оборотність оборотних активів	1,65	11,334	9,684
Тривалість одного обороту оборотних активів	218	32	-186
Коефіцієнт закріплення оборотних активів	1,650	11,334	9,684
Оборотність виробничих запасів	5,000	11,221	6,221
Тривалість одного обороту виробничих запасів	72	32	-40
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	15,699	0	-15,699
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	23	0	-23
Коефіцієнт обертання грошових коштів	2,552	139,457	136,904
Тривалість одного обороту грошових коштів	141	3	-138

Джерело: розраховано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

За досліджуваний період спостерігається покращення таких показників діяльності підприємства: оборотність оборотних засобів, оборотність дебіторської заборгованості, оборотність кредиторської заборгованості, оборотність грошових коштів, оборотність усіх активів.

Згідно даних табл. 2.9 можна спостерігати, що зазначені показники оборотності демонструють зростання, що призводить до відповідного скорочення періоду обороту. Порівняння тривалості обороту 2022 року з 2021 роком показує наступні зміни: тривалість обороту оборотних активів зменшилася на 186 днів, дебіторської заборгованості – 23 дні, запасів – 40 днів, грошових коштів – 138 днів, всіх активів – 2785 днів.

Зменшився тривалість фінансового циклу, що свідчить про підвищення ділової активності.

Можна зробити висновок, що господарська активність КП «Сервіс Паркування» за звітний період в розрізі операційної діяльності зросла, хоча зростання є незначним. Підприємство має високу оборотність, що також є позитивним явищем, оскільки кошти не зараховуються на рахунки, а перетворюються в матеріальну форму. Негативним явищем можна назвати низьку швидкість обертання загальних активів, причиною чого є повільна реалізація товарів і готової продукції.

В табл. 2.10 проведемо аналіз ділової активності КП «Сервіс Паркування» в розрізі ефективності використання пасивів.

Аналіз табл. 2.10 показує, що коефіцієнт оборотності власного капіталу та коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості за 2021-2022 роки збільшився, що свідчить про покращення стану господарської діяльності КП «Сервіс Паркування» за пасивами. Проте слід зазначити, що значення цих показників перевищує значення показників оборотності сукупного капіталу та оборотних активів. Це означає перевищення обороту над інвестованим капіталом і може призвести до значного зростання фінансового ризику в майбутньому.

Аналіз ділової активності КП «Сервіс Паркування» (щодо використання пасивів) за 2021-2022рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відх. (+/-)
Коефіцієнт оборненості власного капіталу	0,055	0,096	0,042
Період окупності власного капіталу, днів	6600	3746	-2854
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,650	1,862	0,212
Термін обороту кредиторської заборгованості, днів	218	193	-25
Коефіцієнт обертання робочого капіталу	3,023	-2,227	-5,250
Період обертання робочого капіталу, днів	119	-162	-281

Джерело: розраховано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

На рис. 2.4 представлена динаміка окремих складових показників оборотності пасивів КП «Сервіс Паркування» за 2021-2022 рр.

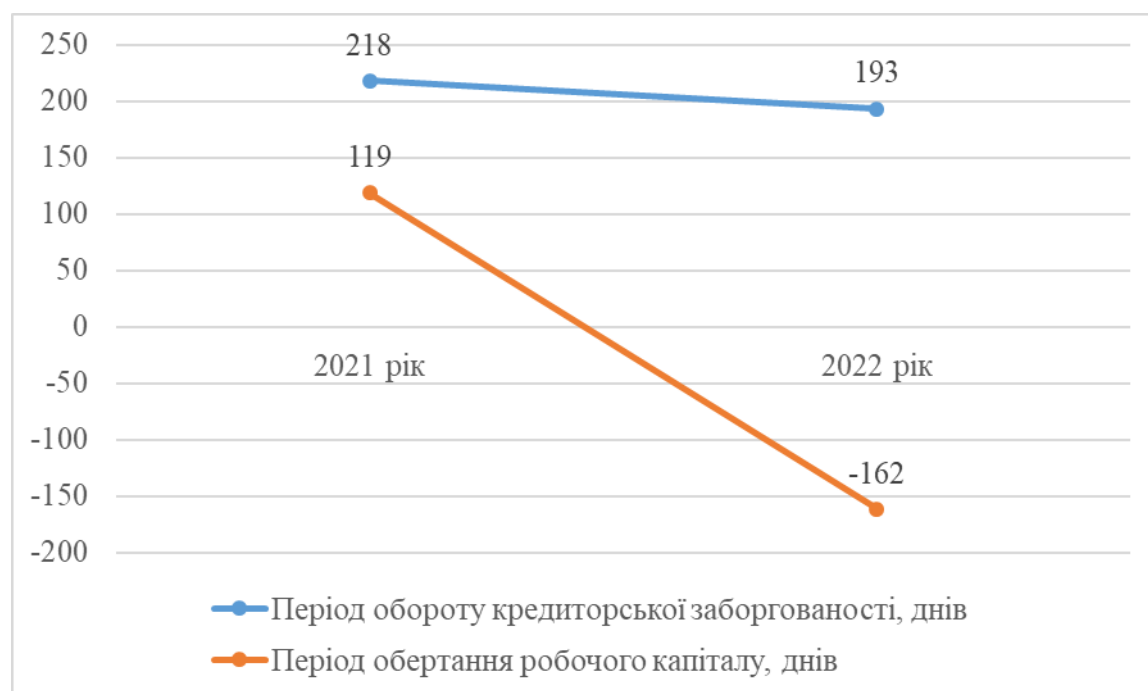

Рис. 2.4. Динаміка періодів оборотності пасивів КП «Сервіс Паркування» за 2021–2022 рр., днів

Джерело: побудовано на основі звітності КП «Сервіс Паркування»

Як показує рис. 2.4, можна стверджувати про покращення оборотності кредиторської заборгованості та від'ємне значення періоду оборотності робочого капіталу. В цілому можна зробити висновок, що за звітний період відбулося покращення ділової активності щодо зобов'язань підприємства.

Покращення фінансового стану підприємства супроводжується «виснаженням» власного капіталу. Підприємство збільшує свої боргові зобов'язання та величину власного капіталу, і тим самим підвищує свою фінансову стійкість і фінансову незалежність. А, як відомо, критерієм надійності ділових відносин між партнерами є фінансова стабільність. Стабільність економічного зростання говорить про те, що підприємству не загрожує банкрутство. Тому перед керівництвом КП «Сервіс Паркування» постає завдання забезпечити стійкі темпи зростання економічного розвитку. Збільшення обсягу надання послуг залежить від зростання майна (активів) підприємства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Заходи щодо підвищення ділової активності підприємств

У зв'язку з тим, що вплив на систему показників ділової активності базується на шляхах підвищення рівня ділової активності підприємств шляхом удосконалення функціонування кожної їх підсистеми, необхідно знайти відповідні заходи щодо підвищення ділової активності підприємств. КП «Сервіс Паркування» та їх раціональне управління кожною підсистемою. Однією з таких підсистем є ринкова діяльність, яка характеризує здатність організації з наявними результатами виробництва представити і реалізувати себе на зовнішньому ринку. Одним з його елементів, з якого виходять відразу кілька важелів впливу, є широта ринків збуту, що визначає ступінь ефективності виробничої діяльності компанії і її здатність реалізувати розроблену стратегію.

Можливості підвищення ділової активності безпосередньо пов'язані з іншою їх підсистемою – маркетинговою діяльністю. Маркетингові розробки сприяють залученню клієнтів, у тому числі за допомогою реклами. Розробка нової упаковки, методів реклами та інших інновацій сприяє збільшенню обсягів продажів і досягненню високих позицій на ринку. Маркетингова діяльність сприяє вдосконаленню та реалізації вже досягнутого результату організації в процесі господарської діяльності [23].

Підтримання високого рівня ринкової та маркетингової діяльності опосередковано сприяє підвищенню прибутковості підприємства, в тому числі за рахунок створення певних керівних посад і ділової репутації підприємства.

Кожен із зазначених вище напрямків має супроводжуватися чітко сформульованою програмою та розробкою стандартів і планів, до яких має прагнути компанія. Для розвитку свого бізнесу уповноважені керівники

компанії регулярно контролюють дотримання вимог, у тому числі на етапі продажу. До третьої групи методів, пов'язаних із реалізацією продукції, належать: використання сучасних форм калькуляції; правильне оформлення документації та прискорення її руху; дотримання рамок договірної та розрахункової дисципліни; відмова від випуску застарілих видів продукції, що не користується попитом.

На кожному етапі виробництва науково-технічний прогрес та інноваційний розвиток відіграють важливу роль не тільки для продажів, а й для всіх інших показників. Завдяки використанню в компанії передових технологій, собівартість виготовлення одиниці продукції знижується, а економія збільшує прибуток і рентабельність. Науковий потенціал України дає змогу робити відкриття в різних галузях, які необхідні для підвищення науково-технічного прогресу. Про це свідчить достатній рівень професіоналізму та підготовки українських спеціалістів. При розробці напрямів удосконалення інноваційної діяльності слід мати на увазі, що пріоритетними напрямками її регулювання та вдосконалення виробництва є: створення системи фінансової підтримки інноваційних підприємств; стимулювання попиту на інноваційну продукцію; матеріальне забезпечення результатів розумової праці; захист інтелектуальної власності; регулярне підвищення кваліфікації персоналу [34].

Всередині самої компанії для підвищення інноваційної активності необхідно стежити за організацією робочих процесів, робочим часом і відпочинком, здійснювати постійний контроль за потребами ринку і діями конкурентів, розвивати можливості збільшення продажів.

Кожне з інноваційних впровадження впливає на можливості майбутнього просування та вдосконалення типу виробництва. Особливо актуальним завданням є впровадження технічних нововведень, оскільки ефективне використання капітальних ресурсів дозволяє значно знизити витрати та підвищити інтенсивність і якість виробничого процесу [58].

Проте для забезпечення ефективного функціонування засобів і предметів праці необхідна раціональна організація виробництва та сприятливий

соціально-психологічний клімат, який впливає на показник продуктивності праці. Людський фактор служить основою подолання внутрішніх і зовнішніх бар'єрів конкуренції і включає в себе особливості кадрової політики, відносин з персоналом і особливості управління ним. Кожного керівника цікавить трудова активність і бажання працювати своїх підлеглих. Тому він, у свою чергу, повинен створити такі умови праці, які сприятимуть зростанню особистості та творчої ініціативи та спонукатимуть працівників проявити себе з кращого боку [31].

Зв'язок кожної групи напрямів із підвищенням ділової активності представлено рис. 3.1 [19].

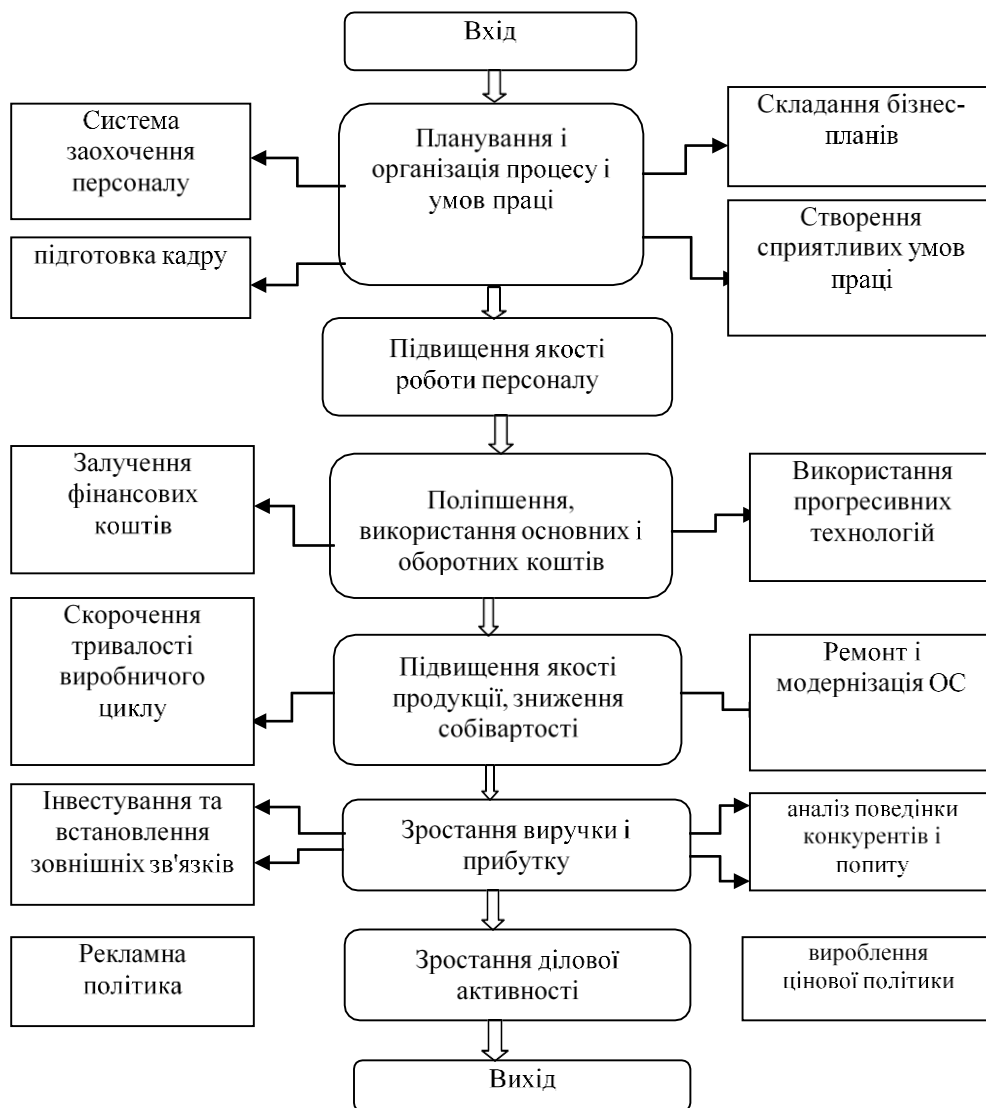

Рис. 3.1 Взаємозв'язок напрямків підвищення ділової активності КП «Сервіс Паркування»

Іншими основними факторами покращення діяльності КП «Сервіс Паркування» є його інвестиційна та фінансова стабільність, оскільки здатність компанії залучати фінансування свідчить про її успішність та стійкість на конкурентному ринку. Це, з одного боку, дає змогу оцінити господарську діяльність підприємства, а з іншого – сприяє його зростанню за рахунок використання позикових коштів: кредитів, позик тощо. Інвестиції можуть включати вкладення в нові будівництво, модернізація та ремонт, придбання основних і оборотних коштів, використання нових технологій для підвищення ефективності виробництва. Крім того, КП «Сервіс Паркування» завжди має прагнути контролювати розмір власних фінансових джерел, дебіторської заборгованості та зобов'язань, а також обсяг залучених коштів, оскільки їх співвідношення свідчить про фінансову безпеку підприємства та його незалежність.

У рамках дослідження нами розглянуто шляхи вдосконалення господарської діяльності КП «Сервіс Паркування», які можна систематизувати та узагальнити за такими напрямками (табл. 3.1) [19].

Вплив на кожен із цих напрямків призводить до якісних і кількісних змін у структурі підприємницької діяльності та активізації її підсистем. Для досягнення ефекту необхідно комбінувати можливі прийоми, виходячи з наявного потенціалу КП «Сервіс Паркування». Покращення трудових, матеріальних, фінансових та інших результатів призводить до підвищення ділової активності КП «Сервіс Паркування». Для підтримки ділової активності на високому рівні необхідний постійний контроль і вдосконалення всіх структурних підрозділів компанії, а також регулювання руху фінансових, ресурсних та інформаційних потоків.

Шляхи підвищення ділової активності КП «Сервіс Паркування»

Шляхи підвищення	Характеристика
Підвищення якості роботи персоналу	Виражається через наявність трудової дисципліни, рівень кваліфікації та мотивації працівників. Сприяє зростанню творчої ініціативи та продуктивності праці на підприємстві
Підвищення якості та асортименту продукції, що випускається	Сприяє підвищенню попиту на готову продукцію підприємства, залучення покупців і постачальників
Поліпшення системи організації виробництва та управління	Забезпечує скорочення тривалості виробничого циклу, зниження витрат виробництва і підвищення оборотності
Раціоналізація використання матеріальних ресурсів	Засноване на мінімізації відходів та нормуванні величини запасів, відображає застосування прогресивних технологій у виробництві, що веде до зниження собівартості продукції й зростання виручки
Контроль за рухом фінансових потоків підприємства	Дозволяє збалансувати співвідношення використання власних і позикових коштів підприємства, підвищити його прибутковість і ліквідність
Ефективне використання основних засобів	Характеризує ступінь технічного оснащення на підприємстві, своєчасний ремонт і модернізацію основних засобів, веде до підвищення обсягів виробництва
Ефективне використання позикових коштів	Характеризує рівень і ефективність використання позикового капіталу, час і здатність виплати за зобов'язаннями, позитивні результати ведуть до підвищення довіри кредиторів і інвесторів
Впровадження маркетингових розробок, використання конкурентних переваг	Дозволяє збільшити обсяги продажів та масштаби ринку збуту, сприяє зростанню конкурентоспроможності фірми і її зовнішньоторговельному потенціалу

Далі розглянемо заходи щодо вдосконалення кількісних критеріїв господарської діяльності КП «Сервіс Паркування».

З метою вдосконалення кількісних критеріїв господарської діяльності КП «Сервіс Паркування» варто розглянути можливості їх вдосконалення – обсяг реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг (господарський оборот), прибуток, розмір авансованого капіталу (активи). Такі критерії необхідно порівнювати з критеріями інших компаній галузі.

Вихід на нові ринки збуту безпосередньо вплине на підвищення кількісних критеріїв ділової активності. Для цього розглянемо прогнозовану

зміну деяких економічних показників і коефіцієнтів з урахуванням реалізації даного проекту.

На рис. 3.2 представлено заходи щодо підвищення ділової активності на підприємстві.

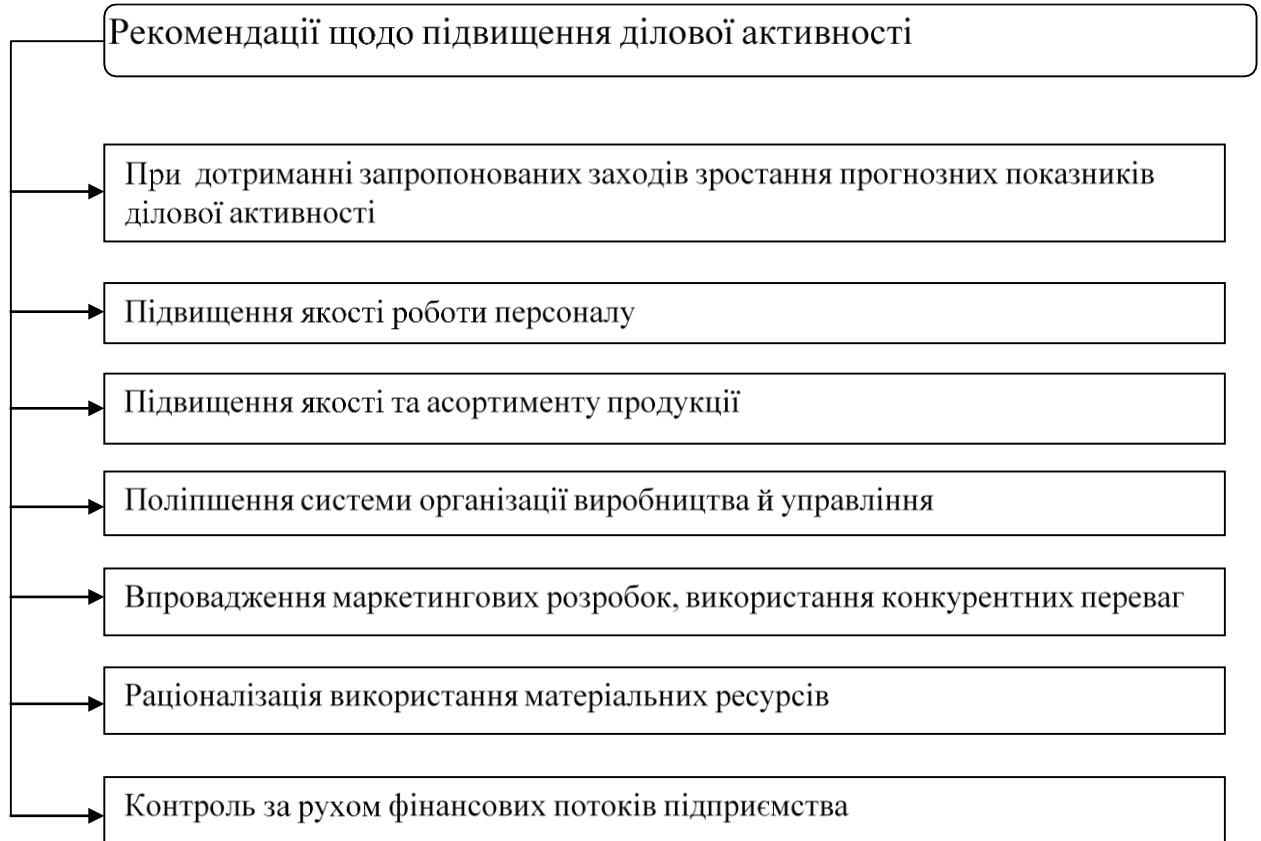

Рис. 3.2. Рекомендації щодо підвищення ділової активності КП «Сервіс Паркування»

Тому, на нашу думку, реалізація вищевказаних заходів сприятиме покращенню господарської діяльності КП «Сервіс Паркування». Ця діяльність позитивно вплине на всі складові підприємницької діяльності. На користь цього також свідчить зростання плинності кадрів. З реалізацією пропозиції відбудуться невеликі, але позитивні зміни в господарській діяльності КП «Сервіс Паркування». У разі реалізації цього проекту досліджуване підприємство буде отримувати прибуток. Позитивний результат впливу дозволить підприємству вийти на новий рівень розвитку, залишитися

конкурентоспроможним на ринку та зберегти лідерські позиції на ринку паркування міста Івано-Франківська.

3.2. Розробка оптимально моделі управління діловою активністю підприємства

Стан сучасної економіки вимагає від підприємств, у тому числі тих, що надають послуги, використання активних та інноваційних методів управління, які мають базуватися на нових показниках оцінки діяльності підприємства.

Щодо поняття «управління діловою активністю підприємства», то його можна розглядати як вплив керівництва суб'єкта господарювання на поточні плани формування, розподілу та перерозподілу всіх видів наявних ресурсів з метою постійного підвищення ефективності діяльності підприємства на мікро- та макрорівнях. Ділова діяльність, виступаючи як процес, пов'язана з результатами діяльності, потенціалом підприємства та конкурентоспроможністю [14].

Метою підвищення ділової активності є економічне зростання, розвиток підприємства та збільшення прибутку. Економічне зростання означає розширення виробництва та збуту наявної продукції, збереження та покращення ринкових позицій підприємства на ринку. Для підприємств, які надають послуги з сертифікації, внутрішнього аудиту, юридичні та інші інформаційні послуги, передбачається збільшення обсягів наданих послуг і виконуваних робіт, вихід на нові ринки та збереження стабільної частки ринку. Розвиток означає освоєння інноваційних продуктів, нових ринків і каналів збуту, нових організаційних структур управління тощо.

Управління підприємницькою діяльністю залежить від правильно підбраного набору інструментів управління підприємницькою діяльністю, який включає: структурне уявлення про об'єкт управління, принципи, методи та функції управління [40].

На думку І. Б. Хоми та Н. В. Блонської, контроль за підприємницькою діяльністю доцільно здійснювати за трьома напрямками (рис. 3.3):

- соціально-економічне управління підприємством;
- управління ефективністю виробничих процесів;
- управління прибутками підприємства та інвестиційними процесами.

Рис. 3.3. Напрями управління діловою активністю підприємства

Джерело: [31]

Для КП «Сервіс Паркування» механізм підвищення ділової активності може базуватися на розробках І.Б. Хома, Блонська Н.В., але потребують

суттєвих коректив у зв'язку з відсутністю виробничої діяльності та надання послуг.

Рис. 3.4. Напрями управління діловою активністю КП «Сервіс Паркування»

Відповідно до підходу І. Б. Хоми, Н. В. Блонської, першочерговим напрямком в управлінні діяльністю підприємства є збільшення кількості працівників і підвищення їхньої заробітної плати. Але такі заходи можливі лише за умови збільшення обсягів виробництва послуг, а щодо компаній, які надають послуги із сертифікації – збільшення обсягу послуг, що надаються. За

інших умов збільшення чисельності працівників недоцільно, оскільки знижується продуктивність праці кожного працівника, а надмірні витрати на оплату праці знижують фінансові результати підприємства. Другим напрямком управління підприємницькою діяльністю є управління ефективністю виробничих процесів, що передбачає підвищення ефективності використання майна, техніко-технологічного рівня виробництва та оптимізацію матеріаломісткості. Третім напрямком управління господарською діяльністю є збільшення прибутку підприємства, збільшення частини реінвестованого прибутку та збільшення частки інвестованого капіталу.

За словами Н. Мешкової, етапи управління діяльністю підприємств залежать від стадії економічного розвитку та суттєво відрізняються при створенні, розвитку, стабілізації чи диверсифікації підприємства (табл. 3.1).

Сутність управління діловою активністю підприємства залежно від стадії економічного розвитку

Найменування етапів управління	Сутність етапів управління за стадіями економічного розвитку:			
	становлення	розвиток	стабілізація	диверсифікація
1. Формування інформаційної бази щодо стану ділової активності за базовими завданнями управління	Пошук джерел залучення інвестиційних ресурсів: освоєння виробництва продукції; створення власної клієнтської бази	підвищення темпів виробництва продукції; створення збутової мережі	укладання договорів із контрагентами на довгостроковий період; максимальне використання виробничих потужностей	виробництво нових видів продукції; пошук нових каналів збуту продукції
2. Визначення критеріїв оптимального стану ділової активності в умовах, що склалися	– позитивне значення чистого грошового потоку	– поступове зростання прибутків	– отримання прийнятної рівня рентабельності	– поступове зростання виручки від реалізації продукції
3. Розробка заходів щодо досягнення оптимального стану ділової активності	аналіз фінансової стійкості; аналіз вхідних і вихідних грошових потоків; аналіз товарних потоків	оцінка цінової політики на товарному ринку; оцінка ефективності збуту продукції	оцінка зменшення постійних витрат за рахунок режиму економії; оцінка зменшення змінних витрат за рахунок зростання обсягів виробництва	аналіз конкурентоспроможності нових видів продукції; аналіз темпів росту виручки від реалізації продукції в динаміці
4. Контроль за реалізацією управлінських рішень	– узгодження обсягів інвестиційних вкладень і результативності діяльності	постійний моніторинг заходів із розширення обсягів виробництва й збуту продукції	– реагування на фактори, що призводять до порушення стабільності	– корегування виробництва й збуту продукції

Джерело: []

На початковому етапі управління всією діловою активністю включає такий попередній етап, як інвестиції у виробничий процес, що дає змогу розпочати виробництво продукції та її реалізацію [25]. На прикладі підприємства, яка надає послуги з сертифікації, така інвестиція передбачає придбання програмного забезпечення та вимірювальних приладів відповідного типу та екологічних стандартів, а також іншого обладнання.

Оскільки процес інвестування є досить витратним, критерієм оптимального стану ділової активності пропонується обрати рівень позитивного чистого грошового потоку, який необхідно постійно контролювати при реалізації управлінських рішень.

На етапі розвитку основною метою є отримання прибутку від операційної діяльності, що вважається критерієм оптимального рівня ділової активності на цьому етапі економічного розвитку. Збільшення обсягів сертифікаційних послуг потребує розширення мережі замовників та компаній-контрагентів. Тому одним із заходів управління підприємницькою діяльністю є оцінка ефективності послуг, що надаються.

Стабілізація діяльності полягає у збереженні досягнутих результатів у майбутньому. У зв'язку з цим визначається рівень рентабельності як критерій оптимального стану підприємницької діяльності. Підвищення ділової активності на даному етапі економічного розвитку потребує особливо ретельного контролю за впливом негативних факторів, що порушують стабільність фінансово-господарської діяльності [39].

Диверсифікація діяльності в основному пов'язана з виробництвом нових видів продукції. Тому на цьому етапі заходи щодо досягнення оптимального стану підприємницької діяльності передбачають оцінку конкурентоспроможності послуг і відзначаються темпи зростання доходів від їх реалізації.

КП «Сервіс Паркування» знаходиться на стадії розвитку, оскільки працює з 2021 року та відповідає наступним критеріям: збільшення темпів надання послуг з паркування, поступове зростання прибутку, досягнення прийняттого рівня рентабельності [20].

Отже, запропонований механізм підвищення ділової активності підприємства дає змогу врахувати специфіку його функціонування та базується на комплексному вивченні, узагальненні та оцінці ділової активності підприємства відповідно до основних напрямків діяльності підприємства. Розроблена модель підвищення ділової активності КП «Сервіс Паркування»

дозволяє всебічно та комплексно оцінити ефективність системи управління діловою діяльністю на етапах планування, обліку, аналізу та контролю. При цьому вирішуються основні завдання підприємства: зниження ресурсоємності продукції за рахунок зниження собівартості; збільшення обсягів продажів за рахунок розширення спектру послуг із сертифікації та супутніх послуг; підвищення прибутковості та фінансової стійкості; оптимізація складу та структури майна; підвищення ринкової вартості компанії за рахунок збільшення виробничого потенціалу та покращення іміджу КП «Сервіс Паркування» на ринку послуг з паркування.

ВИСНОВКИ

Дослідження сутності ділової активності та факторів, що впливають на їх рівень, свідчить про їх значне поширення в сучасній вітчизняній та зарубіжній практиці. Аналіз трактувань ділової активності підприємства різними науковцями дозволяє зробити висновок, що ділова активність відображає ступінь ефективності використання матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів і водночас характеризує якість менеджменту. Крім того, проведено систематизацію питань, які цікавлять забезпечення діяльності компанії, та висвітлено мету кожного аналізу. Визначено найважливіші чинники, що впливають на ділову активність компаній як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі.

Отже, вважаємо, що ділова активність є одним із важливих показників розвитку підприємств та визначає можливість досягнення стратегічних завдань і цілей, а також перспективи її подальшого функціонування.

Процес управління діловою активністю для забезпечення досягнення цілей розвитку підприємства повинен включати такі основні етапи: вивчення змін зовнішнього середовища підприємства, своєчасне реагування на них ефективним заходами; забезпечення ефективності основного виду діяльності за рахунок зменшення кількості операційних приміщень та підвищення рентабельності виробництва; створення конкурентних переваг підприємства на ринках товарів і послуг на основі впровадження нових технологій, задоволення попиту споживачів відповідно до їх потреб у різні періоди.

Встановлено, що фінансовий аналіз ділової активності здійснюється за допомогою якісних та кількісних показників. Результати аналізу становлять інтерес як для внутрішніх користувачів (керівництво, засновники, співробітники), так і для зовнішніх користувачів інформації (інвестори, банківські установи, аудиторів, інші суб'єкти господарювання).

На основі дослідження загального стану фінансової стійкості КП «Сервіс Паркування» можна стверджувати про стабільний фінансовий стан

підприємства через достатній рівень власного капіталу та незначний обсяг накопичених поточних зобов'язань.

На підставі аналізу відносних показників ліквідності КП «Сервіс Паркування» можна зробити висновок, що показники ліквідності підприємства у звітному періоді демонструють досить негативну динаміку. Крім того, всі вони нижче нормативних значень, що є свідченням неплатоспроможності підприємства в короткостроковій перспективі та неможливості своєчасно та в повному обсязі погасити свої поточні зобов'язання.

Як показує проведений аналіз, можна стверджувати про покращення оборотності кредиторської заборгованості КП «Сервіс Паркування» та від'ємне значення періоду оборотності робочого капіталу. В цілому можна зробити висновок, що за звітний період відбулося покращення ділової активності щодо зобов'язань підприємства.

Покращення фінансового стану підприємства супроводжується «виснаженням» власного капіталу. Підприємство збільшує свої боргові зобов'язання та величину власного капіталу, і тим самим підвищує свою фінансову стійкість і фінансову незалежність. А, як відомо, критерієм надійності ділових відносин між партнерами є фінансова стабільність. Стабільність економічного зростання говорить про те, що підприємству не загрожує банкрутство. Тому перед керівництвом КП «Сервіс Паркування» постає завдання забезпечити стійкі темпи зростання економічного розвитку. Збільшення обсягу надання послуг залежить від зростання майна (активів) підприємства.

Реалізація заходів, які описані в роботі сприятиме покращенню господарської діяльності КП «Сервіс Паркування». Ця діяльність позитивно вплине на всі складові підприємницької діяльності. На користь цього також свідчить зростання плинності кадрів. З реалізацією пропозиції відбудуться невеликі, але позитивні зміни в господарській діяльності КП «Сервіс Паркування». У разі реалізації цього проекту досліджуване підприємство буде отримувати прибуток. Позитивний результат впливу дозволить підприємству

вийти на новий рівень розвитку, залишитися конкурентоспроможним на ринку та зберегти лідерські позиції на ринку паркування міста Івано-Франківська.

Отже, запропонований механізм підвищення ділової активності підприємства дає змогу врахувати специфіку його функціонування та базується на комплексному вивченні, узагальненні та оцінці ділової активності підприємства відповідно до основних напрямків діяльності підприємства. Розроблена модель підвищення ділової активності КП «Сервіс Паркування» дозволяє всебічно та комплексно оцінити ефективність системи управління діловою діяльністю на етапах планування, обліку, аналізу та контролю. При цьому вирішуються основні завдання підприємства: зниження ресурсоємності продукції за рахунок зниження собівартості; збільшення обсягів продажів за рахунок розширення спектру послуг із сертифікації та супутніх послуг; підвищення прибутковості та фінансової стійкості; оптимізація складу та структури майна; підвищення ринкової вартості компанії за рахунок збільшення виробничого потенціалу та покращення іміджу КП «Сервіс Паркування» на ринку послуг з паркування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адонін С.В., Калашнікова Ю.М., Смолянський А.А. Управління діловою активністю підприємства в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2021. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2021/90.pdf
2. Анісімова О. М. Аналіз ділової активності підприємства як системна оцінка ефективності використання власних ресурсів. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. пр. / Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т. Харків, 2013. № 2 (5). С. 19–23.*
3. Ареф'єва О. В. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи її забезпечення. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 8 (86). С. 83-90.
4. Варавка В. В. Аналіз ділової активності як інструмент управління грошовими потоками підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 2. С. 184-191.
5. Волошина К. А., Комірна В. В. Оцінка ділової активності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 8. С. 37-41.
6. Воронко Р.М., Воронко О.С. Аналіз ділової активності в системі управління розвитком підприємства. *Підприємництво і торгівля*. 2018. Вип. 23. С. 64-69.
7. Гарасюк О. А., Ігнатенко М. Ю. Проблеми щодо сутності поняття «ділова активність». *Вісник КТУ*. 2010. № 22. С. 63.
8. Гуменюк М.М., Грицак А.В. Удосконалення механізму управління діловою активністю підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 874-877.
9. Дончак Л.Г., Ціхановська О.М. Ділова активність підприємства та шляхи її зміцнення. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск №10. С. 250-255.
10. Заїкіна О. О. Роль показників ділової активності в оцінці управління підприємством. *Харчова промисловість*. 2008. № 7. С.144-148.
11. Захарченко І. С. Визначення факторів впливу на економічну активність підприємства. *Збірник наукових праць КНУ*. 2012. № 33 (70). С. 173.

12. Кащена Н. Б., Горошанська О. О., Польова Т. В. Ділова активність підприємства: сутність та методика аналізу : монографія. Х. : Видавництво Іванченка І. С., 2016. 196 с.

13. Кащена Н.Б., Горошанська О. О., Польова Т. В. Ділова активність підприємства: сутність та методика аналізу: [монографія]. Х.: Видавництво Іванченка І.С. 2020. 196 с.

14. Кобрин Л. Й. Теоретико-методичні підходи до управління діловою активністю підприємства. *Наукові записки. Сер.: Економічні науки*. 2018. № 1 (56). С. 193–200/

15. Коваленко Л.О. Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент [навч. пос.]. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2008. 483 с.

16. Козлова О. С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений. Серія: «Економічні науки»*. 2020. № 10 (50) С. 914-918/

17. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посібник. К. : Знання, 2009. 378 с.

18. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид. [текст]: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури. 2020.456 с.

19. Куриленко Т. П. Теоретичні аспекти визначення ділової активності URL: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009_6/6.pdf.

20. Кухарєва О. О., Корнєєв М. В. Методика інтегральної оцінки рівня ділової активності промислового підприємства. *Економічний простір*. 2008. № 16. С. 114-122.

21. Марченко О. І. Фінансові аспекти ділової активності підприємств. *Фінанси України*. 2007. № 5. С. 136-139.

22. Мельник А. Є., Сорокопуд О. О. Аналіз дебіторської заборгованості URL: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Economics

23. Меречина Ю. О. Гудвіл як інструмент ділової активності підприємства/ *Економіка АПК*. 2013. № 4. С. 116-120.

24. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. К. : Вища школа, 2003. 217 с.

25. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства. К., 2008. 514 с.
26. Овчаренко Є.І. Манько І.М., Годящев М.О. Особливості оцінки ділової активності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 13. С. 344-350.
27. Павелко О.В., Попчук Д.О. Ліквідність, ділова активність і рентабельність: характеристика та особливості визначення окремих показників. *Вісник НУВГП. –Серія «Економічні науки»*. Випуск 4(100). 2022. С.115-131.
28. Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз : навч. посібник. К. : Центр навч. літератури, 2007. 488 с.
29. Польова Т. В. Ділова активність як комплексна економічна категорія та теоретичні аспекти її аналізу. Матеріали IV Міжнар. наук.- практ. конф. «Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції», (Одеса : ОНЕУ, 26.05.2016 р.). Херсон : Грінь Д. С., 2016. С. 403-406.
30. Потійко Ю. А. Формування оптимального розміщення оборотних активів суб'єктів господарювання. *Фінанси України*. 2008. № 7. С. 80-88.
31. Пугачова М. В. Методологічні засади статистичного моніторингу ділової активності підприємств : [монограф.]. К. : Інформ.- аналіт. агентство, 2007. 535 с.
32. Руденко Є.М. Застосування «золотого правила економіки» для оцінки ділової активності сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2014. № 16. С. 42–49.
33. Сидоренко-Мельник Г.М., Зінченко А. В. Перебудова моделі управління діловою активністю підприємства в умовах кризи. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2020. № 3 (99). С. 13-20.
34. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства: навч. посіб. Львів: «Новий Світ – 2000». 2014. 699 с.
35. Ткачук Г.Ю. Оцінка ділової активності підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2019. Вип. 13. Ч. 4. С. 88 – 90.

36. Томчук О.В., Здирко Н.Г. Сучасний стан і тенденції розвитку аудиторської діяльності в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. № 4. 2017. С.32 – 42.

37. Фаріон В.Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. – №10 [48]. С. 27-33

38. Федулова Л., Білич В., Хаустов В. Порівняльна оцінка соціально-економічного розвитку регіонів з урахуванням ділової активності підприємництва. *Економіст*. 2006. №2. С. 82-85.

39. Хома І. Б. Теоретичні аспекти та особливості управління діловою активністю підприємства. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України : зб. наук.-техн. пр.* Вип. 24.6. Київ : НЛТУ України, 2014. С. 150-155.

40. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: [підручник]. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.

41. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз. навч. посіб. К., 2009. 196 с.

ДОДАТКИ